צו דער 15טער יאָרצייט פון ליקווידירן די געטאָס

קא. צעטניק / תל־אביב

„קינדער־אַקציע״

געליוכטיקע זאַמדיקע פעלדער אונטער מדבר־גליענדיקע האָריזאָנטן. נישטאָ צו וועמען אויפצוהויבן די אויגן. דאָס געטאָ האַלט אין דעם אָטעם —

קינדער־אַקציע.

דער ברייטער געטאָ־פּלאַץ איז אָפּגעליידיקט. די שויבן פון די געטאָ־הייזקעס, אַרום און אַרום, קוקן פאַרגליווערטע צום בלאַנקן טויט. דייטשן, באַוואָפנטע מיט אויסגעשטרעקטע ביקסן און אַרבל־אַרויפגעשאַרצטע הענט, שטייען אינדרויסן אויסגעשטעלט, אַרום און אַרום לעבן יעדן ווינקל, און לעבן יעדער אָפּגעליידיקטער זאַמדיקער געטאָ־געסקע.

באַלד וועט עס זיך אָנהויבן.

אין די שטיבלעך דריקן מאַמעס די קעפּ פון קינדער צו זייערע בייכער, שטעלנדיק־זיך הינטער די רוקנס פון טאַטעס. אַלע אויגן קוקן צו דער פינצטערער עפענונג פון גרויסן אויטאָמאָביל וואָס שטייט אינדרויסן אויפן זאַמדיקן געטאָ־פּלאַץ. שטאָלענע העלמען־קעפּ אָן פּנימער. דאָס זענען נישט קיין מענטשן. דו זעסט בלויז שוואַרצע מונדירן מיט אויסגעשטרעקטע ביקסן. די רער פון אַ מאַשין־געווער דרייט זיך לאַנגזאַם פאַמעלעך. אַהער, און אַהין, פאַרשנדיק די זאַמדיק־פאַרגליווערטע געטאָ־געסקעס, ווי אויף אַהער און אַהין, אַ ניי־אַנטפּלעקטן קאָנטינענט. לאַנגזאַם, פאַמעלעך. דאָ איז נישט פאַראַן וווּ זיך צו באַהאַלטן. קליינע, ליידיקע שטיבלעך, ווי צעלטן. זאַמד פון אונטן, געטאָ־הימל פון אויבן. דאָ קוקסטו דעם טויט גלייך אין די אויגן.

קינדער דריקן זיך צו די בייכער פון די מאַמעס. ווי זיי וואָלטן געוואָלט דאָרט צוריק אַרײַן. און דער געשריי פון זייערע אויגן שרייט אַרויס פון די אויגן פון די מאַמעס, דער פּחד פאַרגליווערט דעם אָטעם אין קעל.

קינדער־אַקציע.

אָט גייען זיי פון אַ געסקע אַרויס. אַ לאַנגע ריי. צו צוויי, צו צוויי, צו צוויי. די קינדער פון קינדער־היים. זיי האַלטן זיך ביי די הענטלעך. ברכה, די לערערין, פירט זיי. צו צוויי, צו צוויי.

מאַנכע הייבן־אויף די קעפּלעך. די ליכט פון העלן טאָג איז צו שטאַרק. פאַרקוועטשן זיי די אייגעלעך, קוקן אַרויף צו די אויסגע־שטרעקטע ביקסן און צו דער שטילקייט אַרום און אַרום. ברכה די לערערין פירט זיי.

מיידל־קעפּלעך. יינגל־קעפּלעך. פּרעבל־קינדער. באָרוועסע קינדער־פיסלעך. אַ סך, אַ סך באָרוועסע קינדער־פיסלעך אויף דער געלער ערד —

גלייך צום אויטאָמאָביל.

אויבן, אין דער טונקעלער אויטאָמאָביל־עפענונג, שטייט אַ דייטש. ער כאַפּט אין די הענט אַרײַן די געוואָרפענע קינדער. איינס נאָכן אַנ־דערן, איינס נאָכן אַנדערן. עס שווייגט דער הימל און עס שווייגן די געליוכטיקע פעלדער אַרום; עס שווייגן די געטאָ־הייזקעס און עס שווייגן די אויסגעשטרעקטע ביקסן.

אין די שטיבלעך, הינטער די שויבן, פאַרגליווערט דער פּחד דאָס קול אין דער קעל.

דער אויטאָ איז פול. מען טראָגט די זויגלינגס פון דער „טראָפּן־מילך״־שטעלע. זיי טראָגן זיי אין אַראָפּגעלאָזטע הענט ווי מען טראָגט פּעקלעך ביי די אַרומגעבונדענע שטריקלעך. איינס אין דער האַנט, איינס אין דער אַנדערער האַנט. קינדער — וואָס זייערע טאַטעס און מאַמעס זענען שוין פריער אַוועק מיט די טראַנספּאָרטן. רויק אַוועק. ווייל זייערע קינדער בלייבן אין געטאָ און וועלן לעבן.

דער אויטאָ איז פול. די יללה־רייסערייען פון די פריש־געברענגטע זויגלינגס הענגען, אויפגעשטאָכענע, אויף די אויסגעשטרעקטע ביקסן־לויפעס אין די אַרבל־אויפגעשאַרצטע הענט. דער דייטש אין דער אויטאָמאָביל־עפענונג לאָזט אַראָפּ צו דער ערד אַ לאַנגן זאַק. די ברענגער וואַרפן אַרײַן די זויגלינגס אין זאַק. נאָך. נאָך. ביז פול. ער טרעט מיט דעם שטיוול פון דער הויך אויף דער איבערפולטער זאַק־עפענונג. נאָך. נאָך.

פאַרבונדן דעם זאַק — אַרײַנגעוואָרפן אין אויטאָמאָביל. פאַרבונדן דער צווייטער זאַק — אַרײַנגעוואָרפן אין אויטאָמאָביל. שנעל. שנעל. זאַק נאָך זאַק. זאַק נאָך זאַק.

דו הערסט מער נישט די יללהדיקע רייסערייען. אַלץ קומט יעצט פאָר ווי אונטער דער איבערפלאַך פון אַ בלייכן וואַסער. דער געטאָ־פּלאַץ האָט דאָרט אַראָפּגעזונקען. נישטאָ צו וועמען אויפצוהויבן די אויגן.

„קינדער־אַקציע״.

וואָלקנס שטויב דעקן צו די זיך־דערווייטערנדיקע אויטאָמאָבילן. פאַרווישן די שפּורן פון זייער דאָ־זיין. דאָס געטאָ האַלט אין דעם אָטעם. באַלד וועלן אויך אַוועק די דייטשן מיט די אויסגעשטרעקטע ביקסן.

אויגן איינגעשטאָכענע צו די שויבן: געענדיקט! דאָס איז, ווייזט אויס, געווען בלויז אַן אַקציע אויף קינדער אָן טאַטע־מאַמע. נישט געווען ווער עס זאָל זיי שפּייזן. אָבער קינדער וואָס זייערע טאַטע־מאַמע אַרבעטן אין קריגס־וויכטיקע שאַפּן — וועלן זיי דאָך נישט נעמען. אָט פאָרן זיי שוין אַוועק.

געענדיקט! דער טויט האָט אַוועקגענומען די הענט פון האַלז און באַפרייט דעם אָטעם: זיי זענען אַוועק! פּלוצלונג ברעכן די קינ־דערלעך אין די שטיבלעך אַרויס מיט אַ היסטערישן געוויין. קוקן טאַטעס מיט וואַכעדיקע בליקן:

— פאַרוואָס וויינען יעצט פּלוצלינג די איבערגעבליבענע קינדער?

צו דער 15טער יאָרצייט פון ליקווידירן די געטאָס

קא. צעטניק / תל־אביב

„קינדער־אַקציע"

דאָס געטאָ האַלט איין
נישטאָ צו וועמען אויפצוהויבן די אויגן.
מדבר־גליענדיקע האָריזאָנטן.
אונטער
פעלדער
זאַמדיקע
גליוכטיקע
דעם אָטעם —
קינדער־אַקציע.

דער ברייטער געטאָ־פּלאַץ איז אָפּגעליידיקט. די שויבן פון די געטאָ־הייזקעס, אָרום און אַרום, קוקן פאַרגליווערטע צום בלאַנקן
טויט. דייטשן, באַוואָפנטע מיט אויסגעשטרעקטע ביקסן און אַרבל־אַרויפגעשאַרצטע הענט, שטייען אינדרויסן אויסגעשטעלט, אַרום און
אַרום לעבן יעדן ווינקל, און לעבן יעדער אָפּגעליידיקטער זאַמדיקער געטאָ־געסקע.
באַלד וועט עס זיך אָנהויבן.

אין די שטיבעלעך דריקן מאַמעס די קעפּ פון קינדער צו זייערע בייכער, שטעלנדיק־זיך הינטער די רוקנס פון טאַטעס. אַלע אויגן קוקן
צו דער פינצטערער עפענונג פון גרויסן אויטאָמאָביל וואָס שטייט אינדרויסן אויפן זאַמדיקן געטאָ־פּלאַץ.
שטאָלענע העלמען־קעפּ אָן פּנימער. דאָס זענען נישט קיין מענטשן. דו זעסט בלויז שוואַרצע מונדירן מיט אויסגעשטרעקטע ביקסן. די
רער פון אַ מאַשין־געווער דרייט זיך לאַנגזאַם פּאַמעלעך. אַהער, און אַהין, פאַרשנדיק די זאַמדיק־פאַרגליווערטע געטאָ־געסקעס, ווי אויף
אַהער און אַהין, אַ ניי־אַנטפּלעקטן קאָנטינענט. לאַנגזאַם, פּאַמעלעך. דאָ איז נישט פאַראַן ווו זיך צו באַהאַלטן. קליינע, ליידיקע שטיבלעך,
ווי צעלטן. זאַמד פון אונטן, געטאָ־הימל פון אויבן. דאָ קוקסטו דעם טויט גלייך אין די אויגן.

קינדער דריקן זיך צו די בייכער פון די מאַמעס. ווי זיי וואָלטן געוואָלט דאָרט צוריק אַריין. און דער געשריי פון זייערע אויגן שרייט
אַרויס פון די אויגן פון די מאַמעס, דער פּחד פאַרגליווערט דעם אָטעם אין קעל.
קינדער־אקציע.

אָט גייען זיי פון אַ געסקע אַרויס. אַ לאַנגע ריי. צו צווייען, צו צווייען. די קינדער פון קינדער־היים. זיי האַלטן זיך ביי די הענטעלעך.
ברכה, די לערערין, פירט זיי. צו צוויי, צו צוויי.

מאַנכע הייבן־אויף די קעפּלעך. די ליכט פון העלן טאָג איז צו שטאַרק. פאַרקוועטשן זיי די אייגעלעך, קוקן אַרויף צו די אויסגע־
שטרעקטע ביקסן און צו דער שטילקייט אַרום און אַרום. ברכה די לערערין פירט זיי.

שטאָלענע העלמען־קעפּ אָן פּנימער. דאָס זענען נישט קיין מענטשן. [illegible] אויסגעשטרעקטע ביקסן. די רער פון אַ מאַשין־געװער דרייט זיך לאַנגזאַם פּאַמעלעך. אַהער, און אַהין, פאַרשנדיק די זאַמדיק־פּאַרגליווערטע געטאָ־געסקעס, ווי אויף אַהער און אַהין, אַ ניי־אַנטפּלעקטן קאָנטינענט. לאַנגזאַם, פּאַמעלעך. דאָ איז נישט פאַראַן װו זיך צו באַהאַלטן. קליינע, ליידיקע שטיבלעך, װי צעלטן. זאַמד פון אונטן, געטאָ־הימל פון אויבן. דאָ קוקסטו דעם טויט גלייך אין די אויגן.

קינדער דריקן זיך צו די בייכער פון די מאַמעס. װי זיי װאַלטן געוואָלט דאָרט צוריק אַריין. און דער געשריי פון זייערע אויגן שרייט אַרויס פון די אויגן פון די מאַמעס, דער פּחד פאַרגליװערט דעם אָטעם אין קעל.

קינדער־אקציע.

אַט גייען זיי פון אַ געסקע אַרויס. אַ לאַנגע ריי. צו צװיי, צו צװיי. די קינדער פון קינדער־היים. זיי האַלטן זיך ביי די הענטעלעך. ברכה, די לערערין, פירט זיי. צו צװיי, צו צװיי.

מאַנכע הייבן־אויף די קעפּלעך. די ליכט פון העלן טאָג איז צו שטאַרק. פאַרקװעטשן זיי די אייגעלעך, קוקן אַרויף צו די אויסגעשטרעקטע ביקסן און צו דער שטילקייט אַרום און אַרום. ברכה די לערערין פירט זיי.

מיידל־קעפּלעך. יינגל־קעפּלעך. פּרעבל־קינדער. באָרוועסע קינדער־ פיסלעך. אַ סך, אַ סך באָרוועסע קינדער־פיסלעך אויף דער געלער ערד —

גלייך צום אויטאָמאָביל.

אויבן, אין דער טונקעלער אויטאָמאָביל־עפענונג, שטייט אַ דייטש. ער כאַפּט אין די הענט אַריין די געװאָרפענע קינדער. איינס נאָכן אַנדערן, איינס נאָכן אַנדערן. עס שװייגט דער הימל און עס שװייגן די גלעזערנע פעלדער אַרום; עס שװייגן די געטאָ־הייזקעס און עס שװייגן די אויסגעשטרעקטע ביקסן.

אין די שטיבלעך, הינטער די שויבן, פאַרגליװערט דער פּחד דאָס קול אין דער קעל.

דער אויטאָ איז פול. מען טראָגט די זויגלינגס פון דער „טראָפּן־ מילך“־שטעלע. זיי טראָגן זיי אין אָראָפּגעלאָזטע הענט װי מען טראָגט פּעקעלעך ביי די אַרומגעבונדענע שטריקלעך. איינס אין דער האַנט, איינס אין דער אַנדערער האַנט. קינדער — װאָס זייערע טאַטעס און מאַמעס זענען שוין פריער אַװעק מיט די טראַנספּאָרטן. רויק אַװעק. װייל זייערע קינדער בלייבן אין געטאָ און װעלן לעבן.

דער אויטאָ איז פול. די יללה־רייסערייען פון די פריש־געבערענגטע זויגלינגס הענגען, אויפגעשטאָכענע, אויף די אויסגעשטרעקטע ביקסן־לופעס אין די אַרבל־אויפגעשאַרצטע הענט. דער דייטש אין דער אויטאָמאָביל־עפענונג לאָזט אַראָפּ צו דער ערד אַ לאַנגן זאַק. די ברענגער װאַרפן אַריין די זויגלינגס אין זאַק. נאָך. נאָך. ביז פול. ער טרעט מיט דעם שטיװל פון דער הויך אויף דער איבערפולטער זאַק־עפענונג. נאָך. נאָך.

פאַרבונדן דעם זאַק — אַריינגעװאָרפן אין אויטאָמאָביל. פאַרבונדן דער צװייטער זאַק — אַריינגעװאָרפן אין אויטאָמאָביל. שנעל. שנעל. זאַק נאָך זאַק. זאַק נאָך זאַק.

דו הערסט מער נישט די יללהדיקע רייסעריין. אַלץ קומט יעצט פאַר װי אונטער דער אויבערפלאַך פון אַ בלייכן װאַסער. דער געטאָ־פּלאַץ האָט דאָרט אַראָפּגעזונקען. נישטאָ צו װעמען אויפצוהויבן די אויגן.

„קינדער־אַקציע“.

װאָלקנס שטויב דעקן צו די זיך־דערװייטערנדיקע אויטאָמאָבילן. פאַרװישן די שפּורן פון זייער דאָ־זיין. דאָס געטאָ האַלט איין דעם אָטעם. באַלד װעלן אויך אַװעק די דייטשן מיט די אויסגעשטרעקטע ביקסן.

אויגן איינגעשטאָכענע צו די שויבן: געענדיקט! דאָס איז, װייזט אויס, געװען בלויז אַן אַקציע אויף קינדער אָן טאַטע־מאַמע. נישט געװען װער עס זאָל זיי שפּייזן. אָבער קינדער װאָס זייערע טאַטע־מאַמע אַרבעטן אין קריגס־[illegible] [illegible] — [illegible] זיי דאַר נישט נעמען.

מאַנכע הייבן־אויף די קעפּלעך. [illegible] קוקן אַרויף צו די אויסגעשטרעקטע ביקסן און צו דער שטילקייט אַרום און אַרום. ברכה די לערערין פירט זיי.

מיידל־קעפּלעך. ייִנגל־קעפּלעך. פּרעבל־קינדער. באָרוועסע קינדער־ פיסלעך. אַ סך, אַ סך באָרוועסע קינדער־פיסלעך אויף דער געלער ערד —

גלייך צום אויטאָמאָביל.

אויבן, אין דער טונקעלער אויטאָמאָביל־עפענונג, שטייט אַ דייטש. ער כאַפּט אין די הענט אַריין די געהאָרפענע קינדער. איינס נאָכן אַנדערן, איינס נאָכן אַנדערן. עס שוייגט דער הימל און עס שווייגן די געלזוכטיקע פעלדער אַרום ; עס שווייגן די געטאָ־הייזקעס און עס שווייגן די אויסגעשטרעקטע ביקסן.

אין די שטיבלעך, הינטער די שויבן, פאַרגליווערט דער פּחד דאָס קול אין דער קעל.

דער אויטאָ איז פול. מען טראָגט די זויגלינגס פון דער „טראָפּן־ מילך״־שטעלע. זיי טראָגן זיי אין אַראָפּגעלאָזטע הענט ווי מען טראָגט פּעקלעך ביי די אַרומגעבונדענע שטריקלעך. איינס אין דער האַנט, איינס אין דער אַנדערער האַנט. קינדער — וואָס זייערע טאַטעס און מאַמעס זענען שוין פריער אַוועק מיט די טראַנספּאָרטן. רויק אַוועק. ווייל זייערע קינדער בלייבן אין געטאָ און וועלן לעבן.

דער אויטאָ איז פול. די יללה־רייסערייען פון די פּריש־געבערענגטע זויגלינגס הענגען, אויפגעשטאָכענע, אויף די אויסגעשטרעקטע ביקסן־לופעס אין די אַרבל־אויפגעשאַרצטע הענט. דער דייטש אין דער אויטאָמאָביל־עפענונג לאָזט אַראָפּ צו דער ערד אַ לאַנגן זאַק. די ברענגער וואַרפן אַריין די זויגלינגס אין זאַק. נאָך. נאָך. ביז פול. ער טרעט מיט דעם שטיוול פון דער הויך אויף דער איבערפולטער זאַק־עפענונג. נאָך. נאָך.

פאַרבונדן דעם זאַק — אַריינגעוואָרפן אין אויטאָמאָביל.פאַרבונדן דער צווייטער זאַק — אַריינגעוואָרפן אין אויטאָמאָביל. שנעל. שנעל. זאַק נאָך זאַק. זאַק נאָך זאַק.

דו הערסט מער נישט די יללהדיקע רייסעריין. אַלץ קומט יעצט פאָר ווי אונטער דער אויבערפלאַך פון אַ בלייכן וואַסער. דער געטאָ־פּלאַץ האָט דאָרט אַראָפּגעזונקען. נישטאָ צו וועמען אויפצוהויבן די אויגן.

„קינדער־אַקציע״.

וואַלקנס שטויב דעקן צו די זיך־דערווייטערנדיקע אויטאָמאָבילן. פאַרווישן די שפּורן פון זייער דאָ־זיין. דאָס געטאָ האַלט איין דעם אָטעם. באַלד וועלן אויך אַוועק די דייטשן מיט די אויסגעשטרעקטע ביקסן.

אויגן איינגעשטאָכענע צו די שויבן : געענדיקט ! דאָס איז, ווייזט אויס, געווען בלויז אַן אַקציע אויף קינדער אָן טאַטע־מאַמע. נישט געוועןוער עס זאָל זיי שפּייזן. אָבער קינדער וואָס זייערע טאַטע־מאַמע אַרבעטן אין קריגס־וויכטיקע שאָפּן — וועלן זיי דאָך נישט נעמען.

אָט פאָרן זיי שוין אַוועק.

געענדיקט ! דער טויט האָט אַוועקגענומען די הענט פון האַלז און באַפרייט דעם אָטעם : זיי זענען אַוועק ! פּלוצלונג ברעכן די קינדערלעך אין די שטיבלעך אַרויס מיט אַ היסטערישן געוויין. קוקן טאַטעס מיט וואָכעדיקע בליקן :

— פאַרוואָס וויינען יעצט פּלוצלינג די איבערגעבליבענע קינדער ?